

החלטת ועדת האתיקה
בקובלנה של חברת הכנסת רוחמה אברהם נגד חברת הכנסת סופה לנדבר
ט"ו בתמוז התשס"ו - 11 ביולי 2006

1. הקובלנה

ביום 11.6.06 פנתה חברת הכנסת רוחמה אברהם אל יו"ר הכנסת בקובלנה נגד חברת הכנסת סופה לנדבר. יושבת ראש הכנסת העבירה את פנייתה לוועדת האתיקה.

קובלנתה של ח"כ רוחמה אברהם, מתייחסת להתנהגותה של ח"כ סופה לנדבר, אשר נראתה במצלמות הבקרה של הכנסת, ביחד עם שתי עוזרותיה הפרלמנטריות, נכנסת לחדרה של ח"כ אברהם מספר פעמים, שוהה שם דקות ארוכות, כשלאחר מכן נראות עוזרותיה מוציאות חפצים מחדרה של ח"כ אברהם. ח"כ אברהם טענה כי ביום 7.6.06 הבחינה כי חפצים שונים הוזזו בחדרה ועציץ גדול נעלם. משכך, ביקשה כי קצין הכנסת יבדוק במצלמות האבטחה אם מישו נכנס לחדרה.

ח"כ אברהם ציינה בקובלנתה, כי היא נוהגת להשתמש בחדר זה בדרך קבע ומעולם לא נטשה אותו ולא הרשתה לאיש להשתמש בו שלא בתיאום עימה, לבד, כמובן, מקיום צרכים שוטפים בתחום הניקיון והאבטחה.

ח"כ אברהם ציינה עוד כי בירור שנערך אצל מנכ"ל הכנסת בנוכחות היועצת המשפטית לכנסת, העלה כי עוזר למנהל הבנא"מ, מיכאל מלכוב, התבקש לסייע לח"כ לנדבר בארגון חדרה, ובין היתר אפשר לעוזרותיה להציץ בחדרה של ח"כ אברהם על מנת להתרשם מאפשרויות סידור החדר.

להלן בקשותיה של ח"כ אברהם מועדת האתיקה, כפי שהועברו אליה בכתב ובעל פה:

- (1) לקבוע כי חסינותי הופרה, פרטיותי נפגעה ולציין במפורש על ידי מי.
- (2) לקבוע במפורש כי התנהגותה של ח"כ לנדבר הייתה בניגוד מוחלט לכללי האתיקה ובהתנהגותה גרמה להפרה של חסינותי וזכותי לפרטיות.
- (3) לפרסם ברבים את ממצאי סרט הבקרה של הכנסת, לפרט את מכלול הממצאים ולהעמיד דברים על דיוקם.
- (4) לפעול על פי העקרונות של חופש המידע וזכות הציבור לדעת ולפרסם את הממצאים לתא כתבי הכנסת לאלתר. אם לא תאושר בקשתי למתן עותק מהממצאים, הרי שאני מבקשת לאפשר לתא כתבי הכנסת לעיין בסרטים במישרין.
- (5) מלבד הבקשות הללו אין בכוונתי לדרוש סנקציות כאלה ואחרות כנגד חברת הכנסת, ובכל מקרה אני מבקשת שלא יפגעו עוזרותיה הפרלמנטריות שפעלו בהנחייתה ובפיקוחה של חברת הכנסת.
- (6) להגדיר כללים מחייבים שינחו את עובדי הכנסת בכל הקשור לשמירה על חסינות חברי הכנסת, משרדיהם וחפציהם, על כל המשתמע מכך. "

2. תגובת הנקבלת

במכתבה מיום 20.6.06, טוענת ח"כ לנדבר, כי מדובר בקובלנת סרק, בבחינת "מהומה על לא מאומה". הרקע למקרה, הוא במצוקת החדרים ששררה במשכן הכנסת, אשר הובילה אותה לחיפוש אחר חדר מרווח יותר לה ולעוזרותיה. בהתייעצות עם עוזר למנהל הבנא"מ, מיכאל מלכוב, עלה כי חדרה של ח"כ אברהם הוא בשלבי פינוי, וככזה הזמין הלה את עוזרותיה להיכנס לחדרה של ח"כ אברהם על מנת לבחון אפשרות של החלפת חדרים. ח"כ לנדבר תמכה את מסקנתה כי אכן היה מדובר בחדר נטוש, בנוהג שהשתרש, שלפיו ח"כים שמכהנים במקביל גם כראשי ועדות, מפנים את חדריהם "הרגילים" לטובת לשכות הממוקמות לצד חדר הוועדה.

על כל פנים, לאחר סריקה של החדר, החליטו עוזרותיה של חה"כ לנדבר לדחות פתרון זה למצוקת הדיוור וזאת בשל מיקומו הבעייתי של החדר, לא לפני שניצלו את ההזדמנות להחלפת חפצים בין חדרם המקורי לחדר הנטוש. חה"כ לנדבר טענה, כי לא ראתה בכך קושי מיוחד שכן מדובר היה בציווד שהוא רכוש של הכנסת, ולא בציווד אישי של חבר הכנסת. לגבי העציץ נטען, כי הוא היה "נבול", עזוב ולא מטופל".

במכתב התגובה ראתה חה"כ לנדבר לכלול התבטאויות מזלזלות כלפי חה"כ אברהם (למשל: "אין ספק כי ח"כ אברהם ראויה לכמה וכמה חדרים ולשכוח במשכן הכנסת ואף אם היתה מקבלת את כל המסדרון כולו, עדיין מעמדה ותרומתה החברתית מצדיקה עוד כהנה וכהנה").

3. העדויות והראיות שהובאו בפני ועדת האתיקה

3.1 סרטי הבקרה של הכנסת

סרטי הבקרה של הכנסת, אשר ניצפו לראשונה על ידי קצין הכנסת, העלו, על פי ראייתו, התרחשויות חמורה ביותר וצורך של המערכת לטפל בעניין במלוא החומרה.

בסרטי הבקרה של הכנסת נראות העוזרות הפרלמנטריות של חה"כ לנדבר, לא פעם אחת, נכנסות לחדרה של חה"כ אברהם ויוצאות עם חפצים מהחדר, ולאחר מכן מחזירות חפצים דומים. ההתנהגות המצולמת איננה התנהגות של מי שלוקח חפץ ומעבירו כדרכם של דברים, אלא כמי שעושה פעולה זאת בחשאי, קרי ישנה הסתכלות ימינה ושמאלה של אחת מהעוזרות הפרלמנטריות, ולאחר מכן הליכה מהירה עם החפצים, וזאת, כאמור, לאחר שנסרק המסדרון וודא שהוא ריק מאדם.

לכל אלה מצטרפת, לסירוגין, גם חה"כ לנדבר. הלה נכנסת לחדרה של חה"כ אברהם (שלוש פעמים), שוהה שם דקות ארוכות ויוצאת ממנו מלווה בעוזרותיה הפרלמנטריות. באחת מהיציאות של חה"כ לנדבר מחדרה של חה"כ אברהם, היא אף נתקלת באופן מפתיע בשר בר-און אשר נמצא בקצה המסדרון. או אז, חה"כ לנדבר משנה את כיוון יציאתה, כך שהיא מפנה את גבה אל חה"כ בר-און וחומקת מהחדר. לאורך שאר ההתרחשויות שוהה חה"כ לנדבר בחדרה, הממוקם מול חדרה של חה"כ אברהם.

מהסרט עוד עולה כי חדרה של חה"כ אברהם הוא חדר פעיל. ביום נשוא האירוע (6 ביוני 2006), יצאה חה"כ אברהם מחדרה בשעה 13:24. עוזרתה הפרלמנטרית נכנסה שוב בשעה 13:44 ויצאה בשעה 13:50. בשעה 14:45 התרחשה כניסה נוספת של חה"כ אברהם כאשר בשעה 14:50 עזבה את חדרה.

3.2 מיכאל מלכוב

עוזר למנהל הבנא"מ, מיכאל מלכוב, טען בעדותו כי הוא הגיע לזירת האירוע בעקבות בקשתו של מוטי גמיש, העוזר של יושבת-ראש הכנסת, לסייע לחה"כ לנדבר ועוזרותיה להתגבר על הצפיפות שבחדרן. לאחר שהבין כי שורש הבעיה נעוץ בסידור לקוי של הרהוט בחדר, הציע להציץ בחדרים אחרים של חברי הכנסת על מנת להתרשם מאפשרויות סידור החדר ועריכת השולחנות. בדיעבד התברר שהחדר ממול היה של חה"כ אברהם. הדלת הייתה סגורה אך לא נעולה.

לדבריו, מעולם לא נדונה האפשרויות של החלפת חדרים עם העוזרות. הכניסה לחדר הייתה לצורך הצגתו ותו לו. הבחירה בחדרה של חה"כ אברהם הייתה אקראית. אולם ברור היה כי מדובר בחדרה של חה"כ אברהם שכן שמה היה מצוין על השלט שבמסדרון. מיכאל הדגיש כי השיב בשלילה לשאלתן של העוזרות האם הן רשאיות ליטול את העציץ מחדרה של חה"כ אברהם.

מיכאל מלכוב השאיר את העוזרות הפרלמנטריות בחדרה של חה"כ אברהם, לא נעל את החדר כשעזב אותו, ובתשובה לשאלת חברי הוועדה האם הוא מוצא טעם לפגם בהתנהגותו, השיב בחיוב.

3.3 מוטי גמיש

מוטי גמיש, העוזר הבכיר ליושבת ראש הכנסת, טען גם הוא כי מעולם לא נדונה האפשרות של החלפת חדרים. מיכאל מלכוב נשלח אל חדרה של חה"כ סופה לנדבר, בהתאם לבקשתו, כדי לסייע לה בסידור הרהוט בחדר ותו לו. מיכאל מעולם לא הונחה לפתוח חדר של חבר כנסת כזה או אחר. הדבר נוגד את המדיניות הנהוגה בכנסת.

3.4 העוזרות הפרלמנטריות של חה"כ לנדבר

העוזרות טענו כי מיכאל מלכוב הציע להן לעבור אל חדרה של חה"כ אברהם על מנת להתגבר על הצפיפות שבחדרן, אך הן דחו את ההצעה. מאחר שהריהוט בחדרה של חה"כ אברהם היה חדיש יותר מהריהוט שבחדרן, הן החליטו להחליפו. הן לא צפו שום קושי בכך מאחר שמדובר היה בציוד השייך (לרבות העציץ) לכנסת, בניגוד לציוד אישי השייך לחברת הכנסת. כך, למשל, לענין תמונה שהיתה תלויה בחדר, מציינות העוזרות, כי הן התקשרו לשאול את העוזרת הפרלמנטרית של חה"כ אברהם אם מדובר ברכוש הכנסת, ומשנענו בשלילה, לא נטלוה.

3.5 העוזרת הפרלמנטרית של חה"כ אברהם

העוזרת הפרלמנטרית של חה"כ אברהם חיזקה בדבריה בפני הוועדה את דבריה של חה"כ אברהם בדבר העובדה שחדרה של חה"כ אברהם נמצא שלא כפי שהשאירה אותו. לדבריה, הדלפק מאחורי השולחן, המאוכלס במסמכים, היה מבולגן, הדלתות של הארונות היו פתוחות, עציץ גדול היה חסר ונלקחו כריות. העוזרת ציינה, כי מראה זה נחרט בזיכרונה בשל היותו של החדר מסודר כדרך קבע.

3.6 העדויות כפי שהובאו בפני הוועדה, עומדות בסתירה מוחלטת זו לזו. במיוחד נכונים הדברים ביחס לעדותו של מר מלכוב אל מול עדויותיהן של העוזרות הפרלמנטריות של חה"כ לנדבר.

4. מסקנות ועדת האתיקה

ועדת האתיקה מצאה כי צדקה חה"כ אברהם בקובלתה. פנייתה של חה"כ אברהם נמצאה מוצדקת וראויה ואין מדובר בעניינים שוליים כפי שניסו לצייר זאת באמצעי התקשורת.

ועדת האתיקה, למרות מאמציה, לא הצליחה להכריע בתהום הפעורה בין שתי הגרסאות. ועדת האתיקה נטולת כלים וסמכות להכריע בין התיאורים הסותרים.

הוועדה מצאה כי הייתה הפרה מצדה של חה"כ לנדבר של סעיפים 1(א) ו-5 לכללי האתיקה, גם על פי הגרסה המקלה. סעיפים אלה קובעים כך:

"חבר הכנסת -

(4) תפקידיו בכנסת, ינהג בדרך ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, יהיה מסור למילוי; בכנסת ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת ויעשה לטיפוח אמון הציבור

(5) מחויבות למעמדו כמנהיג ימלא את שליחותו בכנסת באחריות, ביושר ובהגינות, מתוך "בחברה, וישאף לשמש דוגמה אישית להתנהגות ראויה

חה"כ לנדבר מעולם לא קיבלה הרשאה מפורשת, בין בעצמה ובין על ידי עוזרותיה, להיכנס לחדרה של חה"כ אברהם וליטול ממנו חפצים. מעשיה מהווים פגיעה חמורה בפרטיותה של חה"כ אברהם.

ועדת האתיקה רואה להוסיף, כי התבטאויותיה של חה"כ לנדבר בכתב התגובה אינן ראויות

ויכולות כשלעצמן להוות הפרה אתית בהיותן פוגעות ובלתי נחוצות.

5. החלטה

ועדת האתיקה החליטה להטיל על חברת הכנסת סופה לנדבר הערה, בשל הפרת סעיפים 1א(4) ו-(5) לכללי האתיקה לחברי הכנסת.

סרטי הבקרה הם חלק מפרוטוקול הוועדה, ועל כן אין היא מוצאת לנכון לפרסמם.

ההשתלשלות כולה מעוררת שאלות באשר להתנהלות גורמים בכנסת שאינם חברי הכנסת. לפיכך, ועדת האתיקה תעביר החלטה זו ואת הפרוטוקול ליושבת ראש הכנסת.